

ปัญหาทางกฎหมายในการยุบพรรคการเมืองในประเทศไทย

The Legal Problems on the Dissolution of the Political Parties in Thailand

รัชนิกุล อุตระศาสตร์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ปริธีดี พนมยงค์

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

พ.ศ. 2557

ปัญหาทางกฎหมายในการยุบพรรคการเมืองในประเทศไทย

รัชนิกุล อุตระศาสตร์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ปริธี พนมยงค์
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

พ.ศ. 2557

The Legal Problems on the Dissolution of the Political Parties in Thailand

RATCHANIKUN UTTARASAT

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Laws

Department of Law

Pridi Banomyong Faculty of Law, Dhurakij Pundit University

2014

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ก็ด้วยความกรุณาเป็นอย่างยิ่งของ รองศาสตราจารย์ ดร.วิษณุ วรรณุญ ที่กรุณาสละเวลาอันมีค่ารับเป็นประธานกรรมการสอบ วิทยานิพนธ์ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์เป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร.ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล อาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ และเอาใจใส่ในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ด้วยดี เสมอมา และขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.วีระ โลจายะ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จันทจิรา เอี่ยมมยุรา ที่กรุณาได้รับเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ พร้อมทั้งให้คำแนะนำและข้อคิด อันมีค่ายิ่งแก่ผู้เขียน ผู้เขียนซาบซึ้งในความกรุณาของอาจารย์ทุก ๆ ท่าน คำแนะนำและข้อคิดเห็น ต่างๆ ของอาจารย์ทุกท่านเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับผู้เขียนในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณครู อาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ และ เมตตากรุณาให้คำแนะนำช่วยเหลือสนับสนุนด้านการศึกษาและการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ อย่าง เอาใจใส่มาโดยตลอด รวมทั้งขอขอบคุณ นายเนธิพัสนิช ศรีรุจิยางกูร นายจักรพงษ์ ค้างจุมพล นางสาวพญาวดี จันทรเทวาลิขิต นายศิริระ อังสัจจะพงษ์ นายพสธร พันธุ์สุวรรณ และท่านอื่นๆ ที่ มิได้กล่าวถึงในที่นี้ ที่ให้ความช่วยเหลือสนับสนุนในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ในทุกๆ ด้าน ความ ช่วยเหลือจากทุกท่านเป็นส่วนหนึ่งในความสำเร็จของผู้เขียนในครั้งนี้

หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นประโยชน์และมีคุณค่าทางการศึกษาประการใดแล้ว ผู้เขียน ขอกราบเป็นกตเวทิตาคุณแก่บิดา มารดา คณาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้ให้ความกรุณาแก่ ผู้เขียน แต่หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีข้อผิดพลาดประการใด ผู้เขียนขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

รัชนิกุล อุตระศาสตร์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	๗
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๘
กิตติกรรมประกาศ.....	๙
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	4
1.3 สมมติฐานของการศึกษา.....	4
1.4 ขอบเขตของการศึกษา.....	4
1.5 วิธีการดำเนินการศึกษา.....	5
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
2. ความสำคัญของพรรคการเมืองกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย	6
2.1 แนวคิดในการจัดตั้งพรรคการเมือง.....	6
2.1.1 หลักเสรีภาพกับการจัดตั้งพรรคการเมือง.....	6
2.1.2 ความหมายของพรรคการเมือง.....	8
2.1.3 ลักษณะและองค์ประกอบของพรรคการเมือง.....	11
2.1.4 ประเภทของพรรคการเมือง.....	13
2.2 บทบาทของพรรคการเมืองต่อระบอบประชาธิปไตย.....	15
2.2.1 บทบาทและหน้าที่ของพรรคการเมือง	15
2.2.2 การคัดเลือกสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้ง.....	19
3. แนวคิดเกี่ยวกับการยุบพรรคการเมือง.....	27
3.1 วิวัฒนาการของการยุบพรรคการเมือง	27
3.2 เหตุของการยุบพรรคการเมือง.....	31
3.2.1 การยุบพรรคการเมืองในต่างประเทศ.....	32
3.2.2 การยุบพรรคการเมืองในประเทศไทย.....	51
3.3 ผลทางกฎหมายของการยุบพรรคการเมือง.....	70
3.3.1 ผลของการยุบพรรคการเมืองในต่างประเทศ.....	70
3.3.2 ผลของการยุบพรรคการเมืองในประเทศไทย.....	81

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4. วิเคราะห์สาเหตุการยุบพรรคการเมืองในประเทศไทย.....	85
4.1 สาเหตุและข้อจำกัดของการยุบพรรคการเมือง.....	85
4.1.1 สาเหตุของการยุบพรรคการเมือง.....	85
4.1.2 ข้อแตกต่างของการยุบพรรคการเมือง.....	97
4.2 ผลกระทบต่อสิทธิทางการเมืองขององค์กรพรรคการเมืองในประเทศไทย.....	101
4.2.1 ผลต่อพรรคการเมือง.....	101
4.2.2 ผลต่อสมาชิกในพรรคการเมือง.....	104
4.2.3 ผลต่อกรรมการบริหารพรรค.....	110
5. ปัญหาทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการยุบพรรคการเมือง	
และแนวทางการแก้ไข.....	112
5.1 ปัญหาและแนวทางแก้ไขการตีความกฎหมาย.....	113
5.1.1 การตีความอย่างเคร่งครัด.....	113
5.1.2 การตีความไม่เป็นไปตามหลักฟังความทุกฝ่าย.....	118
5.2 ปัญหาและแนวทางแก้ไขความรับผิดชอบของกรรมการบริหารพรรค.....	122
5.3 ปัญหาและแนวทางแก้ไขจากสภาพบังคับของกฎหมาย.....	124
5.3.1 การยุบพรรคการเมือง.....	125
5.3.2 การตัดสิทธิการเลือกตั้ง.....	129
5.3.3 อัตราโทษ.....	131
5.3.4 มาตรการลงโทษทางอื่น.....	134
6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	138
6.1 บทสรุป.....	138
6.2 ข้อเสนอแนะ.....	139
บรรณานุกรม.....	142
ประวัติผู้เขียน.....	152